

Účasť Národopisnej spoločnosti Slovenska na 19. zasadnutí Medzivládneho výboru Dohovoru na ochranu nehmotného kultúrneho dedičstva Slovenska

Participation of the Ethnographic Society of Slovakia at the 19th
session of the Intergovernmental Committee of the Convention for
the Safeguarding of the Intangible Cultural Heritage of Slovakia

Jana Ambrózová

Kontakt / Contact

doc. Mgr. Jana Ambrózová, PhD., Oddelenie etnológie, Ústav manažmentu kultúry
a turizmu, kulturológie a etnológie, Filozofická fakulta, Univerzita Konštantína Filozofa
v Nitre, Hodžova 1, 949 01 Nitra, Slovenská republika, e-mail: jambrozova@ukf.sk

ORCID <https://orcid.org/0000-0001-7358-7832>

Ako citovať / How to cite

Ambrózová, J. (2025). Účasť Národopisnej spoločnosti Slovenska na 19. zasadnutí Me-
dzivládneho výboru Dohovoru na ochranu nehmotného kultúrneho dedičstva Slovenska.
Etnologické rozpravy, 32(1), 135-137.

Národopisná spoločnosť Slovenska sa v dňoch 1. – 7. decembra 2024 zúčastnila 19. za-
sadnutia Medzivládneho výboru Dohovoru na ochranu nehmotného kultúrneho dedič-
stva UNESCO (ďalej len Medzivládny výbor, resp. Dohovor z roku 2003).¹ Zastupovala
ju členka NSS a delegátka pre záležitosti UNESCO Jana Ambrózová.² Asi najviditeľnej-

¹ Medzivládny výbor poskytuje odporúčania Valnému zhromaždeniu Dohovoru z roku 2003 v otázkach,
ako sú operačné smernice, využívanie prostriedkov fondu, akreditácia mimovládnych organizácií.
Medzivládny výbor zapisuje prvky do zoznamov (Zoznam naliehavej ochrany, Reprezentatívny zoznam),
vyberá Príklady dobrej praxe ochrany a udeľuje Medzinárodnú pomoc, ak je žiadosť predložená spolu
s nomináciami. Tvorí ho 24 zmluvných štátov volených Valným zhromaždením na štyri roky (každé dva
roky Valné zhromaždenie obnovuje polovicu členov).

² Účasť na Medzivládnom výbore v Paraguaji z verejných zdrojov podporil Fond na podporu umenia.

šou aktivitou Medzivládneho výboru je zapisovanie prvkov na reprezentatívne zoznamy UNESCO.³

V roku 2024 hostil delegátov a delegátky z 24 zmluvných krajín Paraguaj (zasadnutie sa konalo v hlavnom meste Asunción).⁴ Naša zástupkyňa tak pomyselné doplnila slovenskú delegáciu, tvorenú A. Plassat Muriňovou – veľvyslankyňou pri Stálej delegácii UNESCO v Paríži, M. Maruškom – štátnym tajomníkom Ministerstva kultúry SR, B. Morongovou – riaditeľkou Odboru živého dedičstva a kultúry znevýhodnených skupín obyvateľstva Ministerstva kultúry SR a Ľ. Voľanskou z Ústavu etnológie a sociálnej antropológie SAV, členkou NSS a externou spolupracovníčkou Centra pre tradičnú ľudovú kultúru pri SĽUK-u.

Na zasadnutí Medzivládneho výboru sa každoročne organizuje plenárne zasadnutie pre akreditované neziskové organizácie, zamerané na organizačné otázky. Neoddeliteľnou súčasťou každého Medzivládneho výboru je sprievodný program akreditovaných neziskových organizácií združených v platforme ICH NGO Forum (Fórum mimovládnych organizácií na ochranu nehmotného kultúrneho dedičstva UNESCO; ďalej len Fórum). Národopisná spoločnosť Slovenska je členom Fóra. Dramaturgiu bohatého programu tvoria výstavy, prednášky, diskusie zahraničných aj domácich občianskych združení a organizácií, a to na rôzne témy týkajúce sa neziskového sektora a procesov ochrany a starostlivosti o živé dedičstvo.

Jeho úvodnou a najdôležitejšou časťou býva Sympóziu ICH NGO Fóra. Organizuje sa už tradične deň pred oficiálnym otvorením zasadnutí Medzivládneho výboru. Tento rok nieslo názov „Participatory approaches to safeguarding Living Heritage“ a bolo zamerané na komunitne založené a participatívne prístupy k ochrane živého dedičstva. Vďaka hybridnej forme realizácie sa ho zúčastnilo celkom 150 aktívnych aj pasívnych účastníkov a účastníčok. Výstupom Sympózia bude v roku 2025 elektronická publikácia a portál s multimediálnym obsahom. J. Ambrózová ako členka užšieho koordinačného tímu Pracovnej skupiny Výskum ICH NGO Forum,⁵ ktorá sympóziu spoluorganizovala, bola takisto členkou Organizačnej rady sympózia.

V Paraguaji prebehli aj voľby do Výkonnej rady ICH NGO Forum (3. 12. 2024). V súlade s volebnými pravidlami boli tohtoročné voľby zamerané na výber zástupcov pre tri volebné regióny (Afrika, Ázia a Tichomorje a Západná Európa a Severná Amerika).⁶ Boli taktiež zvolení členovia predsedníctva Výboru na rok 2025. Predsedníčkou ICH NGO Forum sa stala Tamara Nikolić Đerić (volebná skupina II) a podpredsedom Mohammed Lemine Beidieu (volebná skupina V(b)), tajomníkom sa stal Matti Hakamäki (volebná skupina I); pokladníčkou Irina Ruiz Figueroa (volebná skupina III).

³ 5. 12. 2024 tak bol Medzivládnym výborom schválený zápis Školy remesiel ÚĽUV do Zoznamu dobrých praktík ochrany nehmotného kultúrneho dedičstva.

⁴ Slovenská republika je od roku 2022 do roku 2026 členom Medzivládneho výboru Dohovoru z roku 2003 UNESCO.

⁵ Fórum ako platforma neziskových organizácií akreditovaných v rámci Dohovoru z roku 2003 ponúka priestor pre ďalšie združovanie a užšie spolupráce, a to na báze tzv. pracovných skupín. Jednou z nich je pracovná skupina s názvom Výskum [Research]. J. Ambrózová je členkou jej užšej koordinačnej skupiny.

⁶ Novozvolení členovia Výkonnej rady Fóra sú: Lubna Marium, Centre for Advancement for South Asian Culture, volebná skupina IV; Matti Hakamäki, Finnish Folk Music Institute, Fínsko, volebná skupina I. Voľby za volebnú skupinu Afrika sa museli zopakovať po skončení Medzivládneho výboru.

Významnou správou je skutočnosť, že sme sa stali jedným zo štyroch zakladajúcich členov novej Pracovnej skupiny ICH & ESG (Environmental, Social and Governance; nazývanej skrátene udržateľnosť) ICH NGO Forum. V obchodnom kontexte sa princíp udržateľnosti týka obchodného modelu spoločnosti, teda toho, ako jej produkty a služby prispievajú k udržateľnému rozvoju. Pracovná skupina má za cieľ sústrediť sa na podnikateľský sektor a možnosti ich spoluúčasti na ochrane živého dedičstva a transformácie politík veľkých firiem v prospech nositeľov živého dedičstva. Iniciátorom vzniku pracovnej skupiny bol Gustavo Caicedo, zástupca La Enciclopedia del Patrimonio Cultural Inmaterial (Encyklopédia nehmotného kultúrneho dedičstva) sídliacej v Coyoacán v Mexiku, ktorý má za sebou viaceré úspešné projekty citlivo prepájajúce malovýrobcov a štátne firmy.

3. 12. 2024 prebehol prvý (pokusný) ročník festivalu krátkych filmov s tematikou živého dedičstva #HeritageAlive. Zúčastnila som sa aj workshopu Pracovnej skupiny Overall Results Framework (ORF) ICH NGO Fóra, ktorá predstavila Príručku a informačný balík k ORF v súvislosti so zapojením mimovládnych organizácií (momentálne v príprave) do komplexného prieskumu činnosti neziskových organizácií Dohovoru z roku 2003. Tento plánovaný prieskum bude súčasťou periodických správ UNESCO v budúcnosti.

Mimoriadne prínosné a podnetné boli dva okrúhle stoly venované otázkam klimatickej krízy a živého dedičstva, ich rozmanitých vzťahov a kauzálnych prepojení⁷ – pod názvom „Roundtable Exploring connections – climate actions for living heritage (Part II)“ (organizácie ho v dvoch častiach pripravilo UNESCO, CRESPIAL [The Regional Centre for the Safeguarding of the Intangible Cultural Heritage of Latin America] a ICH NGO Forum).

⁷ Diskusia sa napríklad netýkala toho, ako zmena klímy negatívne vplyva na komunity a existenciu živého dedičstva, ale aj toho, ako znalosti a vedomosti miestnych komunít a nositeľov živého dedičstva môžu prispievať k udržateľnejšiemu hospodárstvu a ochrane životného prostredia. Veľkou témou druhej časti okrúhleho stola boli postupy pri ochrane živého dedičstva v čase prírodných a iných živelných katastrof, ktoré nie sú zriedkavé ani v strednej Európe.